

**NORMATIVE-LEGAL REGULATION FOR THE FUNCTIONING OF CIVIL SOCIETY
ASSOCIATIONS IN THE MACEDONIAN LEGISLATION**

Andon Damovski

PhD candidate at the Institute of Sociology,

Faculty of Philosophy-Skopje

Email: andon_damovski@hotmail.com

Abstract

The civil partnership affirms the self-organization of the citizens, independent of the state. The role of civil society in the development of a democratic society enjoys a growing trend of approval, but there are many ambiguities regarding the exact meaning of its existence. What defines civil partnership is the fact that it is the space where citizens can freely associate and organize in groups and organizations at different levels in accordance with their interests. However, civil partnership can not be perceived as opposition to the state and the economy. The participation of civil society organizations in the process of creating public policies has been a subject of interest for a long time.

In the last three decades of the development of the Macedonian society, the civil association and the related terms such as, for example, civil partnership, non-governmental sector, civil society, civil society, non-profit sector, etc., have taken a more prominent place. He is present in all spheres of social life. If at the beginning of the transition this idea had a mainly political dimension, today it is conceptualized in almost all areas of social life, including the processes of policy development and implementation. In that context, the civil partnership occupies an increasingly prominent place in the development and implementation of social policies in the world and in our country. An increasing number of civic associations and organizations are involved in the implementation of social policies that lead to the creation of productive social policies.

Within this text, the emphasis is on civil society organizations and their place in the process of creating social policies. An analysis of the normative-legal framework that defines the involvement of civil society organizations and organizations in the creation and implementation of social policies was made.

Keywords: civil society, civil society organizations, social policy, pluralism

НОРМАТИВНО-ПРАВНА РЕГУЛАТИВА ЗА ФУНКЦИРАЊЕ НА ГРАЃАНСКИТЕ ЗДРУЖЕНИЈА ВО МАКЕДОНСКОТО ЗАКОНОДАВСТВО

Андон Дамовски

Докторанд на Институт за социологија,

Филозофски факултет – Скопје

E-mail: andon_damovski@hotmail.com

Апстракт

Граѓанското содружништво афирмира самоорганизирање на граѓаните, независно од државата. Улогата на граѓанското содружништво во развојот на демократското општество ужива растечки тренд на одобрување, но постојат и многу недоречености во однос на точното значење на неговото постоење. Она што го дефинира граѓанското содружништво е фактот дека тоа е просторот каде што граѓаните можат слободно да се здружуваат и организираат во групи и организации на различни нивоа во согласност со нивните интереси. Сепак, граѓанското содружништво не може да се перципира како опозиција на државата и стопанството. Учеството на граѓанските здруженија во процесите на креирање јавни политики се предмет на интересирање веќе подолг временски период.

Во последните три децении од развојот на македонското општество граѓанското здружување и со него поврзаните поими како, на пример, граѓанско содружништво, невладин сектор, цивилно општество, граѓанско општество, непрофитен сектор итн., зазема сè поистакнато место. Тој е присутен во сите сфери на општественото живеење. Ако на почетокот од транзицијата оваа идеја носеше главно политичка димензија денес таа е концептуализира скоро во сите области на општествениот живот па и во процесите на развој и имплементирање на политики. Во тој контекст граѓанското содружништво зазема се поистакнато место во развој и спроведување на социјалните политики во светот и кај нас. Се поголем број граѓански здруженија и организации се вклучуваат во спроведување на социјални политики што доведува до креирање на продуктивни социјални политики.

Во рамките на овој текст, акцентот е ставен на граѓанските организации и нивното место во процесот на креирање на социјалните политики. Направена е анализа на нормативно-правната рамка која го дефинира вклучувањето на граѓанските здруженија и организации во креирање и спроведување на социјални политики.

Клучни зборови: граѓанско содружништво, граѓански организации, социјална политика, плурализација.

Вовед

Граѓанското содружништво како идеја е длабоко вкоренето во традицијата на нововековната филозофија. Со развојот на капитализмот, во модерната филозофија, граѓанското содружништво се појавува пред се во либерална политичка мисла со која се опишува сферата на социјалната дејност одделена од државата. Овој термин во рамките на либералната мисла има различни концептуализации. Најчест и највлијателен е концептот за граѓанско содружништво/сектор, кој се однесува на јавниот простор помеѓу семејните заедници и државата, неповрзани со пазарот, каде граѓаните можат да се здружуваат со цел остварување на заеднички интереси во рамките на законот кој го гарантира државата. Граѓанското содружништво афирмира самоорганизирање на граѓаните, независно од државата. Улогата на граѓанските здруженија и организации во развојот на демократско општество ужива растечки тренд на одобрување, но постојат и многу недоречености во однос на точното значење на неговото постоење. Идејата за граѓанското содружништво и она што го прави толку привлечно за многу мислителите е презентирano преку зборовите на Ендрју Арато (1990): *„Граѓанското содружништво не само што го олеснува дефинирањето на некои транзиции од типот на советскиот систем, туку и овозможува одлична перспектива од која може да се види и да се земе предвид внатрешната критика. Целта на оваа критика е да се дефинираат решенијата и одлуките при изборот во процесот на креирање и развој на нови демократски и либерални институции“* (Arato, 1990). Она што го дефинира граѓанското содружништво е фактот дека тоа е просторот каде што граѓаните можат слободно да се здружуваат и организираат во групи и организации на различни нивоа во согласност со нивните интереси. Сепак, граѓанското содружништво не може да се перципира како опозиција на државата и стопанството. Учеството на граѓанските здруженија и организации во процесите на креирање јавни политики се предмет на интересирање веќе подолг временски период.

Во последните три децении од развојот на македонското општество граѓанското здружување и со него поврзаните поими како, на пример, граѓанско содружништво, невладин сектор, цивилно општество, граѓанско општество, непрофитен сектор итн., зазема се поистакнато место. Тој е присутен во сите сфери на општественото живеење. Ако на почетокот од транзицијата оваа идеја носеше главно политичка димензија денес таа е концептуализира скоро во сите области на општествениот живот па и во процесите на развој и имплементирање на политики. Во тој контекст граѓанското содружништво зазема се поистакнато место во развој и спроведување на социјалните политики во светот и кај нас. Се поголем број граѓански здруженија и организации се вклучуваат во спроведување на социјални политики што доведува до креирање на продуктивни социјални политики.

Во рамките на овој текст, акцентот е ставен на граѓанските организации и нивното место во процесот на креирање на социјалните политики. Направена е анализа на нормативно-правната рамка која го дефинира вклучувањето на граѓанските здруженија и организации во креирање и спроведување на социјални политики.

1. Граѓанско содружништво во Македонија

Граѓанското содружништво претставува ткиво на социјални односи што луѓето меѓусебно ги воспоставуваат во рамки на групите и заедниците, а чиешто постоење не се должи на некое посредување, ниту на некој институционален акт од страна на државата; сите тие односи се засновани на взаемност и доброволност, а не на право и правна обврска“. На метатеоретско ниво самиот поим се изведува врз основа на приматот „парадокс на слободата“ и од него изведените поими за целината означен со терминот „неопштество“ што всушност претставува модификуван

поим за граѓанскиот индивидуализам и ослободениот субјективитет, т.е. субјективитетот што повторно им е вратен на индивидуите-граѓаните. Андерсон, обидувајќи се да го премости редукционизмот во граѓанското содружништво, смета дека треба да се користи инструмент за објаснување на тоталитетот на капиталистичката општествена формација, но и како неопходен практично-индуктивен поим со кој ќе се означуваат сите институции и механизми надвор од границите на државата како таква (Трајковски, 1997).

Граѓанското содружништво во Македонија од 1991 година со прогласувањето на независноста на државата, па до денес, претрпе значителни промени во процесот на развој. Транзицијата на државата од социјализам во демократија ги одбележа и новите форми на организирање на граѓаните во граѓански организации. Во 1990 година во државата се регистрирани 4 203 граѓански организации, но во 2010 година, пред донесувањето на новиот Закон за здруженија и фондации, се регистрирани 11 326 организации. Во 2010 година, со донесувањето на Законот за здруженија и фондации, се условија сите организации на процес на пререгистрација, со што бројот на регистрирани граѓански организации значително се намали. Денес, бројот на регистрирани граѓански здруженија и организации изнесува 14 000 кои се активни во различни сфери од општественото живеење.

Во Македонија, граѓанските организации се дефинирани како доброволни, непрофитни приватни организации чија мисија е промена, поддршка или промоција на разни општествени сегменти (ЦИВИКУС, 2005). Граѓанското содружништво уште е наречен и трет сектор (прв владиниот, втор бизнис секторот). Овој трет сектор има за цел да влијае на општествените политики, односно со свој придонес да оформува општество кое се темели на демократски вредности. Терминот невладини организации или кратенката „НВО“ се задржува во државата околу 15 години од самостојноста на државата, кога самите организации почнаа да се нарекуваат здруженија или граѓански организации, па сè до донесувањето на Законот за здруженија и фондации (2010) каде се дефинирани како здруженија и фондации. Граѓанските организации во Македонија дејствуваат во различни области, од кои најзастапени се: заштитата на човековите права и недискриминација, демократија и владеење на правото, заштита на маргинализираните групи, заштита на животната средина, полово рамноправност, образование, култура, деца и млади, уметност и друго.

Во Македонија здружувањето на граѓаните за постигнување на одредени цели не е новина, туку напротив, претставува позитивна алатка за унапредување на општеството пред и после осамостојувањето на државата. Активизмот на граѓаните во Македонија е воден од актуелните прашања и потреби во општеството. Но, во некои периоди од развојот, целите и мисијата на граѓанскиот сектор, организиран во граѓански организации, се менува во зависност од расположливите средства, односно од приоритетите на донаторите присутни во земјава. Со почетокот на транзицискиот процес на државата, започна и промената и обликувањето на граѓанскиот сектор. Во првата деценија од независноста на Македонија, странските донатори во голем број беа присутни во државата, а со тоа и изворите на финансиски средства беа лесно достапни за граѓанските организации.

Релацијата граѓански сектор – власт во првата деценија од постоењето на нашата држава е во зачеток, но и не многу интензивна. Државата се појавува како уредувач на правната рамка за функционирање на граѓанските организации, но, сепак, нејзината улога во развојот на граѓанскиот сектор се интензивира во втората декада од постоењето на нашата независна држава. Граѓанските организации во текот на процесот на развој во секторот поминуваа низ различни промени и предизвици предизвикани како од властите во државата, така и од присутните донатори. Имено, граѓанскиот сектор во државата помина низ три закони кои ја дефинираа работата на организациите и низ неброени донатори, домашни и странски, кои оставија свој белег врз секторот. Лесно достапните фондови од донаторите за граѓанските организации го насочија дејствувањето на секторот кон остварување на целите зацртани во програмите на донаторите, кон мисиите на донаторските основачи и резултатите кои финансиерите ги очекуваа. Ова, во голема мера го заслабна развојот на секторот со што организациите се насочија кон реализирање активности и постигнување на цели кои беа наметнати од присутните донатори без претходни истражувања во

однос на потребите и приоритетните проблеми во општините. Се појавуваа организации со членови кои имаа единствен финансиски мотив и кои, за жал, беа во поголем број од оние организации кои остануваа достоини на мисијата за подобрување на општеството. Влијанието на организациите кои се стремееа само да заработат се почувствува, не само низ граѓанскиот сектор во државата, туку и низ целиот институционален систем во општеството, а особено придонесоа за намалување на довербата на граѓаните во здруженијата што и денес претставува еден од поголемите предизвици за секторот (Кацарска, 2008).

По воениот конфликт во државата, донаторите и финансиите достапни за секторот имаа неколку приоритети: развој на демократија, владеење на правото, евроинтеграции, заштита на човековите права, учество во креирање на јавни (локални) политики, одржлив развој, граѓански активизам. Овие приоритети ја поплочија насоката во која во годините после конфликтот граѓанскиот сектор се развиваше. Како главен приоритет на граѓанските организации после воениот конфликт се појави заштита на човековите права. Кадровски зајакнатите организации ја презедоа улогата на водич низ соживотот во Македонија (Костов, 2006).

2. Нормативно-правна рамка во спроведување на социјални политики

Во Уставот на Македонија во членот 20 на граѓаните им се гарантира слободата на здружување заради остварување и заштита на нивните политички, економски, социјални, културни и други права и уверувања. Граѓаните можат слободно да основаат здруженија на граѓани и политички партии, да пристапуваат кон нив и од нив да истапуваат. Програмите и дејствувањето на здруженијата на граѓаните и политичките партии не можат да бидат насочени кон насилно уривање на уставниот поредок на Републиката и кон поттикнување или повикување на воена агресија или разгорување на национална, расна или верска омраза или нетрпеливост.

Граѓанското содружништво во деведесеттите години во Македонија, работеше според Законот за здружување на граѓани во здруженија, општествени организации и политички организации што се основаат на територијата на СФРЈ (Службен лист на СФРЈ бр. 42/90) и Законот за општествени организации и здруженија на граѓани (Службен весник на СРМ бр. 32/83 и 12/90). На 25 јуни 1998 година, (Службен весник на Република Македонија бр.31/98) стапи на сила новиот Закон за здруженија на граѓани и фондации. Во Македонија, околу 700 национални здруженија на граѓани беа регистрирани пред Косовската криза. Со присуството на големиот број на меѓународни организации во Македонија во почетокот на Косовската криза, бројот на здруженија и фондации во Македонија значително се зголемува. Во 2007 година, се направија измени на законот, но само во однос на процедурата за регистрација на организациите со кои процесот на регистрација од Основните судови се пренесе во Централниот регистар. Овој Закон ја регулираше работата на граѓанските организации во Македонија се до 2010 година кога се донесе нов Закон за здруженија и фондации. Работата на граѓанските организации во Македонија е условена и од други закони: Законот за сметководство на непрофитни организации, со кој се регулира финансиската работа на организациите; Законот за лобирање; Законот за спречување на перење пари и други приноси од казниво дело и финансирање на тероризам. Вклучувањето на граѓанските здруженија и организации во спроведување на социјални политики покрај горе споменатите законски акти се спроведува и со Законот за социјална заштита (Службен весник на РСМ бр.104/19). Во продолжение направена е анализа на нормативно-правната регулатива на двата значајни закони кои се значајни за функционирање на граѓанските здруженија во македонското законодавство во делот на креирање и имплементирање на социјални политики.

2.1. Закон за здруженија и фондации

Со Законот за здруженија и фондации се регулира постапката за основање, начинот, процедурите и условите за регистрација и згаснување на здруженијата, фондацииите, странските организации и сојузите. Законот се однесува и на надзорните постапки, статусните промени, имотот на организациите и новината – статусот на организации од јавен интерес. Во општите одредби од законот (чл. 1 до чл. 9) се дефинирани начинот, условите и постапките за основање, регистрација и престанок на здруженијата, фондацииите, сојузите, организационите облици на странските организации, имотот со кој располагаат, надзорот, статусните промени и статусот на организациите од јавен интерес. За **разлика** од претходниот закон, овде се дефинирани и други форми на организирање кои не подлежат на овој закон: политичките партии, црквите, верските заедници и религиозните групи, синдикатите, коморите и други видови здружување. Основните начела (чл. 10 до чл. 14) се дефинирани начелата на организациите: независност, јавност и транспарентност, непрофитност, непартиско дејствување и иницијативи во јавниот живот. Во Законот, работата на фондацииите е дефинирана од членот 7 до членот 36: начин на формирање на фондација, основачи на фондацијата, акти за основање, учество во управувањето, статут и содржина на статутот, лице одговорно за одобрување на статутот, органи на фондацијата, одбор на фондацијата, надлежност на одборот и раководење со фондацијата. Организационите облици на странски организации се дефинирани со членовите – 37 до 39. Во нив, лице кое не е поседува македонско државјанство може да основа здружение или фондација, или странска организација може да работи во Македонија, следејќи го домашното законодавство преку своја подружница или канцеларија во државата. Регистрацијата на организациите се дефинирани во членовите – 40 до 47. Централниот регистар е институцијата која, според овој Закон е надлежна за процесот на регистрација и пререгистрација на здруженијата и фондацииите во државата. Средствата за работа на здруженијата и фондацииите се стекнуваат преку донации, членарини, основачки влогови, подароци, приходи од услуги кои ги наплаќа организацијата, приходи од инвестиции, дивиденди, камати и други приходи предвидени во статутот на организацијата, во согласност со законите. Финансирањето на организациите е дефинирано со членовите – 48 до 55. Будетите на државните институции и општините, како и Градот Скопје, во законот се наведени како посебен извор на финансирање. Како најголема новина во Законот за здруженија и фондации е делот за воведување Статус на организација од јавен интерес. Членовите, од 73 до 89 ги даваат насоките за регистрација на организација која ќе покаже интерес за здобивање на статус на организација од јавен интерес. Во Законот се наведени дејностите (регистрирани според Националната класификација на дејности) кои треба организацијата да ги работи за да може да се здобијат со статусот на организација од јавен интерес.

После новината за организациите со статус на организации од јавен интерес, не помалку значајна е и можноста која ја нуди Законот за трансфер на овластувања на организациите. Ова значи дека Законот дефинира можност за пренесување на надлежности од орган на државна управа, општина или други институции до здруженија и фондации. Овој процес е дефиниран во членот 90 од Законот. Надлежностите се пренесуваат според утврдена програма за работа на организацијата, дефиниран начин за реализирање на јавното овластување, преку јавен повик објавен и достапен до јавноста. Во зависност од областа на надлежноста, понатамошните критериуми, постапки и начин на пренесувањето на јавното овластување е утврдено со закон за дадената област. Ваквата дадена можност на организациите со Законот е позитивен исчекор кон самоодржливоста на организациите во државата, во однос на институционалната и финансиската одржливост.

2.2. Закон за социјална заштита

Системот на социјална заштита е од клучно значење за обезбедувањето на социјална сигурност и добросостојба на граѓаните во секоја социјална држава. По осамостојувањето, Македонија наследи систем на социјална заштита заснован на голема централизација, доминантна улога на државата како обезбедувач на заштитата и незначително учество на граѓанскиот, приватниот и верскиот сектор во активностите од областа на социјалната заштита. Во рамките на тој систем, социјалната заштита во најголема мера се остваруваше преку паричните трансфери и бенефициите за граѓаните изложени на социјален ризик. Социјалните услуги како нефинансиски

мерки чија цел е унапредување на социјалното функционирање на поединците и групите изложени на социјален ризик, беа недоволно развиени, и беа сведени, пред сè, на институционалните форми на заштита. Во текот на последните две децении, а со засилен интензитет по двеилјадитата година, континуирано се воведуваат промени и се прават обиди за реформирање на системот на социјална заштита во Македонија, особено во доменот на социјалните услуги. Клучните промени се насочени кон намалување на улогата на државата како директен доставувач и кон јакнење на нејзината улога како обезбедувач на социјалните услуги преку вклучување и на останатите сектори (приватен, граѓански, верски) како партнери на државата според принципот на **плурализација**. Исто така, големо внимание се посветува на развивањето на алтернативните форми на заштита заради намалување на некогашната доминантна зависност од институционалната заштита и спроведување на процесот на деинституционализација. Еден од најголемите предизвици во реформските процеси е **плурализација на социјалните политики** која подразбира изградба на мрежи граѓански организации дизајнирани според специфичните потреби на граѓаните (Геровска-Митев, 2008). Имајќи ја предвид горенаведената цел, и особено специфичноста на реформите во социјалната политика од особено значење претставува нормативно-правната рамка според која се регулира социјалната заштита во Македонија и положбата на граѓанските здруженија.

Со Законот за социјална заштита (Службен весник на РСМ 104/2019), се уредуваат системот и организацијата на социјалната заштита, корисниците на социјалната заштита, правата на парична помош и социјалните услуги, постапките за остварување на правата и користење на услугите, вршење на дејноста на социјалната заштита, кадрите, финансирањето и надзорот над вршењето на социјалната заштита и други прашања од значење за вршењето на дејноста на социјалната заштита. Согласно законот, Републиката и општината, Градот Скопје и општините во градот Скопје обезбедуваат вршење на дејноста на социјалната заштита во рамките на правата и должностите утврдени со Уставот на Македонија и со закон, преку основање на установи за социјална заштита или пренесување на вршењето на работи од социјалната заштита на здруженија, други правни и физички лица. Иако, местото на граѓанските здруженија и организации е пропишано и со претходниот Закон за социјална заштита од 2009 година, можеме да забележиме дека граѓанските здруженија со новите законски решенија добиваат нова улога и место во реформските процеси во самите социјални политики (лиценцирање, професионализација, платено вработување). Посебно место во кое се пропишани обврските и должностите на самите граѓански здруженија се однесува во делот на вршители на дејноста во кој, покрај значајните актери во креирање и имплементирање на социјални политики се вбројуваат и самите граѓански здруженија. Во членот 127 од Законот за социјална заштита (Службен весник на РСМ бр.104/2019), граѓанско здружение, може да дава социјални услуги согласно со овој закон и тоа: социјални услуги во домот, социјални услуги во заедницата, освен услуги за ресоцијализација на деца во ризик и ресоцијализација на деца во судир со законот, услуги на вон семејна заштита, освен установа за прифаќање на баратели на азил, воспитна установа и групен дом за деца во ризик, услуги на информирање и упатување, услуги на стручна помош и поддршка и услуги на советување. Граѓанските здруженија ги обезбедуваат овие услуги како посебна организациона единица на здружението без основање на посебна установа која е карактеристична за останатите актери во областа на социјална политика. Понатаму, во членот 163 од истиот закон јасно се дефинира улогата и местото на граѓанските здруженија во делот на вршење на дејност од социјална заштита.

Министерството за труд и социјална политика како креатор на социјалните политики дава дозвола за работа на установи за социјална заштита и на други даватели на социјални услуги, за вршење на работи во социјалната заштита, освен основање на центар за социјална работа, воспитна установа за деца и установа за баратели на азил. Дозволата за вршење работа во социјална заштита, се издава на давателот на социјални услуги, (граѓанско здружение) кој ги исполнува следниве услови: да е правно основана организација, регистрирана во Централниот регистар на Република Северна Македонија, да има обезбеден простор, опрема и стручен кадар, да има план за обезбедување на финансиски и материјални средства, да работи во недискриминаторска средина и

да има внатрешни процедури за евалуација на дадените услуги и за проценка на задоволството на корисниците, во согласност со нормативите и стандардите за давање на услугата. Исполнетоста на условите, граѓанските организации ја докажуваат со доставување на потребните документи, опис на социјалната услуга и исполнетоста на нормативите и стандардите за давање на социјалната услуга.

Новите законски решенија го даваат заклучокот за внесувањето на граѓанските здруженија и на граѓанскиот сектор во целина во социјалните политики, досегашните сознанија за начините за нивно вклучување укажуваат на трендот на градење на партнерства помеѓу јавните власти и граѓанските здруженија и организации, лиценцирање и исполнување на одредени услови кои доведуваат до професионализација на здруженијата, кои се поттикнати како резултат на хармонизација на македонското законодавство со европското.

Заклучок

Граѓанското содружништво има мошне значајна улога и претставува влијателен актер во создавањето свесност за широк спектар прашања поврзани со општествениот развој и на тој начин претставува и значаен актер при креирање на социјалните политики. Во оваа насока, граѓанското содружништво не може да се развива без поддршка од државата, бидејќи тоа мора да има основа во зрела демократија и зрела политичка култура во кои има легитимни барања и се почитуваат граѓанските права. Во оваа насока, граѓанските организации имаат важна улога во поттикнување на граѓаните да го следат работењето на државните институции и да ги користат достапните инструменти и механизми со цел поголема отеченост и транспарентност на институциите. Нивните активности не треба да се сметаат само како производ на јавноста, туку тие треба да бидат резултат на интеракцијата со јавните власти во откривање на бројни општествени потреби. На тој начин, здруженијата би го олесниле пристапот на јавните власти во комуникација со граѓаните, промовирајќи ја отвореноста за учество во јавните структури.

Граѓанските организации во Македонија делуваат во различни области, од кои најзастапени се заштитата на човековите права и недискриминација, демократија и владеење на правото, заштита на маргинализираните групи, заштита на животната средина, полова рамноправност, образование, култура, деца и млади, уметност и друго. Овој трет сектор има за цел да влијае на општествените политики, односно со свој придонес да оформува општество кое се темели на демократски вредности. Анализата на нормативно правната рамка за функционирање на граѓанските здруженија го дава следниот заклучок:

Донесувањето на Закон за здруженија и фондации е секако позитивен чекор кон промовирањето на силен граѓански сектор во државата во насока на развивање на општество основано на демократски вредности. Со имплементирањето на новините од Законот за здруженија и фондации здруженијата и фондациите можат да реализираат таканаречени економски активности со што приходот од нив се употребуваат за различни оперативни или други трошоци поврзани со мисијата и програмата на организацијата. Законот, таков каков што е, со оваа можност значајно придонесува кон целта за развиен и финансиски одржлив граѓански сектор, но сепак со доследно усогласување со останатите финансиски закони во државата. Другата можност која ја нуди новиот закон е стекнувањето со таканаречениот статус на организации од јавен интерес. Оваа новина ги приближува организациите кон можноста за користење на средства од државниот или локални буџети.

Во Македонија, граѓанското содружништво игра голема улога во развојот и имплементирање на социјални политики. Во изминативе години со воведување на социјалната реформа се поактуелно станува вклучувањето на граѓанските организации во имплементирање на социјалните политики. Анализата на нормативно правната рамка укажува на внесувањето на граѓанските здруженија и на граѓанскиот сектор во целина во социјалните политики, начините за

нивно вклучување кои укажуваат на трендот на градење на партнерства помеѓу јавните власти и граѓанските здруженија и организации, лиценцирање и исполнување на одредени услови кои доведуваат до професионализација на здруженијата, поттикнување на контактуализација, што пак доведува до нов јавен менаџмент во јавната управа.

Користена литература

1. Геровска-Митев, М. (2008). Врмување нова социјална политика. Friedrich Ebert Stiftung
2. Трајковски, И. (1997) Граѓанско содружништво, Битола: Гоцмар
3. Закон за социјална заштита (Службен весник на РСМ бр.104/19)
4. Закон за здруженија и фондации (Службен весник на РМ бр.52/2010)
5. Кацарска, С.(2008). Граѓанските организации во Република Македонија- Скопје: Македонски центар за меѓународна соработка
6. Костов, С (2006).Нов јавен менаџмент- Скопје: Македонски центар за меѓународна соработка
7. Цивикус (2005). Индекс на граѓанско општество.-Скопје
8. Устав на Република Македонија
9. Andrew Arato, (1990) 'Revolution, 'Civil Society and Democracy', Praxis International, Vol. 10, Nos.1/2, pp.25.